

Paskaidrojuma raksts un Rīgas domes priekšsēdētāja ziņojums par Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžetu

Rīgas pilsētas ekonomiskā un sociālā situācija

Rīgas pilsētas un valsts ekonomikā 2016.gadā turpinājās izaugsme, tomēr tās pieauguma temps palēninājās. Saskaņā ar Finanšu ministrijas prognozēm 2016.gadā sagaidāms Latvijas iekšzemes kopprodukta pieaugums par 2,5%, nedaudz mazāk nekā 2015.gadā (2,7%), tomēr pēdējo ceturkšņu IKP rezultāti liecina, ka šī gada pieaugums varētu būt vēl mazāks. 2017.gadā Finanšu ministrija prognozē Latvijas iekšzemes kopprodukta pieaugumu par 3,5%, paredzot ekonomiskās aktivitātes palielināšanos tādās nozarēs kā, piemēram, būvniecība, pamatojoties uz Eiropas Savienības fondu naudas aktīvāku apguvi nākamajā gadā. Saskaņā ar pēdējiem publiski pieejamiem statistikas datiem Rīgas pilsētā tiek saražoti 53,2% no Latvijas iekšzemes kopprodukta.

2016.gada pirmajā ceturksnī darba samaksa Rīgas pilsētā palielinājās par 5,8% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, 2.ceturksnī darba samaksas pieaugums bija palēninājies – 3,9% pret attiecīgo iepriekšējā gada periodu. Darba samaksa Rīgas pilsētā 2016.gada 2.ceturksnī bija par 14% augstāka nekā valstī vidēji.

Finanšu ministrija prognozē darba samaksas pieaugumu 2017.gadā par 5,5% pret iepriekšējo gadu. Tā kā Rīgas pilsētas pašvaldība vairāk nekā 60% no sava budžeta ieņēmumiem saņem no iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN), darba samaksas pieaugums ir būtisks faktors pašvaldības ieņēmumu bāzes attīstībai turpmākajos gados.

Nodarbināto skaits Rīgas pilsētā 2015.gadā palielinājās par 3,9 tūkstošiem (par 1,3%), sasniedzot 312,7 tūkstošus, līdzīgs nodarbinātības pieauguma temps bija vērojams arī valstī kopumā. Finanšu ministrija 2016.gadā prognozē nelielu strādājošo skaita pieaugumu – par 0,2%, arī 2017.gadā tikai par 0,2%. Tas nozīmē, ka nodarbinātības pieaugumam turpmākajos gados būs minimāla ietekme uz iedzīvotāju ienākuma nodokļa bāzes paplašināšanos.

Bezdarbs Rīgas pilsētā 2016.gada 3.ceturkšņa beigās bija 4,9% līmenī, valstī kopumā tas bija 7,9% līmenī. Salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, bezdarba līmenis Rīgas pilsētā bija samazinājies par 0,1 procentpunktu, valstī kopumā – par 0,4 procentpunktiem. 2016.gada 30.septembrī Rīgas pilsētā bija 15,4 tūkstoši bezdarbnieku.

Ja 2016.gada pirmajā pusgadā valstī bija vērojama deflācija, tad kopš jūlija patēriņa cenu indekss pret iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi pakāpeniski palielinās, sasniedzot 1,0% oktobrī. Finanšu ministrija 2017.gadā paredz patēriņa cenu pieaugumu 1,6% apmērā.

Pēdējos gados uzlabojusies arī pilsētas iedzīvotāju materiālā nodrošinātība un dzīves apstākļi. Vidējā reālā neto darba alga Rīgā pēdējo piecu gadu laikā ir palielinājusies par 24%, samazinājies trūcīgo iedzīvotāju skaits. Ekonomiskās spriedzes rādītājs, kas parāda iedzīvotāju nespēju segt atsevišķas patēriņa izdevumu grupas, Rīgas pilsētā ir samazinājies no 61,6% 2010.gadā līdz 38,9% 2015.gadā un ir zemākais starp Latvijas reģioniem.

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžeta sagatavošana

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžets izstrādāts, ievērojot likumā „Par pašvaldību budžetiem”, likumā „Par pašvaldībām”, likumā „Par budžetu un finanšu vadību”, likumā „Par valsts budžetu 2017.gadam”, kā arī nodokļu likumos, Ministru kabineta noteikumos un citos normatīvajos aktos paredzētās prasības.

Rīgas pilsētas pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta. Speciālā budžeta ieņēmumus 2017.gadā veido ziedojumi un dāvinājumi. Saskaņā ar Rīgas domes Budžeta komisijas 2009.gada 21.augusta lēmumu ieņēmumus, ko veido īpašiem mērķiem iezīmēti ieņēmumi (privatizācijas fonda, atsavināšanas rezultātā iegūtie līdzekļi, Rīgas pilsētas pašvaldības nodeva par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību, dabas resursu nodoklis u.c.), ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi, transferti, kopš 2010.gada iekļauj pamatbudžetā.

Rīgas domes Finanšu departaments, ievērojot Rīgas pilsētas pašvaldības apstiprinātās budžeta prioritātes, iepriekšējo gadu budžeta veidošanas galvenos pamatprincipus un piesardzību saistībā ar paredzamajām izmaiņām nodokļu politikā, nosūtīja budžeta izpildītājiem budžeta ieņēmumu un izdevumu kontrolskaitļus.

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžeta projekta izdevumu noteikšanas pamatprincipos tika noteikts, ka budžeta izdevumi 2017.gada pamatbudžetā tiek plānoti, nepārsniedzot Rīgas domes 2015.gada 15.decembra saistošajos noteikumos Nr.181 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības 2016.gada budžetu” paredzētos izdevumus.

Valsts budžeta transfertu un budžeta iestāžu ieņēmumu samazināšanās gadījumā par atbilstošu summu jāsamazina arī izdevumi.

Budžeta izpildītāji (par attiecīgajām programmām atbildīgais Rīgas domes departaments vai pašvaldības iestāde) veic Rīgas pilsētas pašvaldības 2016.gada budžetā apstiprināto programmu izvērtējumu.

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžeta priekšlikumus Rīgas domes Budžeta komisija izskatīja 2016.gada 10.novembrī un nosūtīja izskatīšanai Rīgas domes Finanšu un administrācijas lietu komitejai ar kopējo ieņēmumu apjomu 856 678 170 *euro* un izdevumu apjomu 885 628 601 *euro*.

Rīgas domes Finanšu un administrācijas lietu komiteja Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta projektu 2017.gadam izskatīja 2016.gada 14.decembrī un nosūtīja uz Rīgas domes sēdi ar kopējo ieņēmumu apjomu 865 715 142 *euro* un izdevumu apjomu 894 521 599 *euro*.

Rīgas dome apstiprināja Rīgas pilsētas pašvaldības budžetu 2016.gada 20.decembrī ar kopējo ieņēmumu apjomu 865 715 142 *euro* un izdevumu apjomu 894 746 599 *euro*.

Pašvaldības triju gadu budžeta ietvars

Rīgas dome 2015.gada 9.jūnijā apstiprināja iekšējos noteikumus Nr.15 „Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izstrādes, apstiprināšanas, izpildes un kontroles kārtība”, kas bija pamats, lai Rīgas domes Budžeta komisija 2015.gada

15.jūnijā pirmo reizi varētu apstiprināt Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta ietvaru 2016.–2018.gadam. Rīgas domes Finanšu departaments ir izvērtējis, ka pašvaldības triju gadu budžeta ietvara plānošanas uzsākšana pozitīvi iezīmējusi vadlīnijas pašvaldības budžeta ieņēmumu un izdevumu attīstībā un dod iespēju paredzamāk plānot lielus, finansiāli ietilpīgus pilsētas attīstībai nozīmīgus projektus, sevišķi saistībā ar Eiropas Savienības līdzfinansētu projektu ieviešanu. Budžeta izpildītājiem ir skaidri definēti bāzes izdevumi turpmākajam periodam. Sastādot 2017.gada budžetu, ir apstiprināts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta ietvars 2017.–2019.gadam.

Pēdējā laikā ir konstatējama zināma stagnācija ekonomikas izaugsmes rādītājos un turpmākajos valsts ekonomiskās attīstības scenārijos. Tomēr pēdējo divu gadu laikā vērojamā stabilitāte pašvaldību budžetu ietekmējošo nodokļu jomā ir pamats pašvaldības pārliecībai, plānojot turpmāko triju gadu budžeta ieņēmumus.

Rīgas pilsētas pašvaldība turpmākajiem gadiem ir paredzējusi līdzsvarotu un stabilu budžeta attīstību. Minimālais naudas līdzekļu atlikumu apjoms uz katra gada sākumu tiek plānots ne mazāk kā 15 miljonu *euro* apmērā.

Latvijas Banka savā skaidrojumā norāda, ka budžeta fiskālā telpa ir naudas līdzekļi, kurus var izmantot jaunu izdevumu finansēšanai, kas nonāk valdības rīcībā, ja attīstās tautsaimniecība. Arī Rīgas pilsētas pašvaldības triju gadu budžeta ietvarā indikatīvi tiek aprēķināta fiskālā telpa, kas ir līdzekļu apjoms, par kuru lemj Rīgas domes Budžeta komisija, lai nodrošinātu pašvaldības prioritāšu īstenošanu, lemjot par pilsētas gadskārtējo budžetu un saglabājot līdzšinējo izdevumu apjomu pašvaldības prioritāšu nodrošināšanai nemainīgā līmenī.

Svarīgākās pilsētas budžeta ienākumu pozīcijas (IIN un nekustamā īpašuma nodoklis) Rīgas pilsētas pašvaldība 2018.gadam un 2019.gadam prognozē piesardzīgi.

Finanšu ministrijas makroekonomiskie scenāriji, pamatojoties uz darba samaksas pieauguma prognozēm, paredz visai strauju IIN pieaugumu 2018.gadā un 2019.gadā – ap 6,1% un 5,7% apmērā, tomēr tikai pēdējos divos gados pašvaldības ir saņēmušas ar ekonomisko izaugsmi un nodarbinātību saistīto nodokļu ieņēmumu pieaugumu, kamēr periodā no 2009.gada vidējais IIN ieņēmumu pieaugums nepārsniedza 2,5%.

Nemot vērā šos faktorus, izstrādātā Rīgas pilsētas pašvaldības IIN prognoze 2018.gadā paredz iedzīvotāju ienākuma nodokļa pieaugumu 2,5% apmērā un arī 2019.gadā 2,5% apmērā, kas atbilst vidējai pašvaldības IIN pieauguma dinamikai no 2009.gada, kad atsākās IIN pieaugums pēc samazinājuma krīzes laikā.

Turpmākajiem gadiem Finanšu ministrija un Vides un reģionālās attīstības ministrija gatavo būtiskas izmaiņas nekustamā īpašuma nodokļa (turpmāk – NĪN) iekasēšanas kārtībā, t.sk. par vienīgo mājokli, kas neļauj izteikt nozīmīgas prognozes par plānoto ieņēmumu apjomu, vienīgi izteikt pieļāvumu, ka fiskālās ietekmes uz pašvaldību budžetiem nebūs, kamēr kadastrālo vērtību kāpums saglabāsies vidēji 1% apmērā.

**Rīgas pilsētas pašvaldības trīs gadu budžeta ietvars
2017., 2018. un 2019.gadam**

/euro /

	2017.gads	2018.gads	2019.gads
Pamatbudžeta ieņēmumi - kopā, t.sk.:	865 489 114	891 311 127	896 179 588
Iedzīvotāju ierākuma nodoklis	545 145 874	558 774 521	572 743 884
Nekustamā īpašuma nodoklis	107 400 000	108 474 000	109 558 740
Azartspēļu nodoklis	3 984 041	3 984 041	3 984 041
Dabas resursu nodoklis	924 867	924 867	924 867
Pārējie nenodokļu ieņēmumi un budžeta iestāžu ieņēmumi	56 678 930	42 434 510	42 450 291
Valsts budžeta transferti - mērķdotācijas un dotācijas, t.sk.:	145 625 838	170 989 624	160 788 201
Dotācija ES līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai	12 400 000	38 193 786	27 992 363
Pašvaldību budžetu transferti	5 729 564	5 729 564	5 729 564
Pamatbudžeta izdevumi - kopā, t.sk.:	894 520 571	887 091 202	900 754 558
Kārtējie izdevumi, no tiem:	446 880 708	456 658 583	448 836 767
Atlīdzība (atalgojums un VSAO iemaksas)	287 825 841	288 926 983	288 534 224
Ēku uzturēšanas izdevumi	38 955 000	40 902 750	42 947 888
Procentu izdevumi	49 818 928	47 694 019	45 540 000
Subsīdija un dotācija	114 227 669	110 212 428	109 899 758
Sociālie pabalsti, no tiem:	36 287 472	35 904 481	35 899 481
Sociālie pabalsti un pakalpojumi Rīgas pilsētas iedzīvotājiem	30 607 747	30 621 464	30 621 464
Kapitālie izdevumi, no tiem:	149 724 490	137 486 738	159 051 053
Investīciju programma (01.27.00.)	48 768 502	22 871 699	26 747 433
Dzīvojamo māju (dzīvokļu) iegāde	13 393 316	11 700 000	11 440 000
Līdzfinansējums Eiropas Savienības fondiem un citiem projektiem	34 044 336	54 132 369	70 316 931
Iemaksas Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā	91 785 403	94 075 584	96 427 474
Pašvaldību budžetu transferti uz citiem budžetiem	5 795 901	5 059 369	5 100 025
Pamatbudžeta pārpalikums/deficīts	-29 031 457	4 219 925	-4 574 970
Naudas līdzekļu atlikums gada sākumā	31 720 858	15 000 000	15 000 000
Tiešo aizņēmumu pamatsummas atmaksa	-21 792 069	-40 500 513	-42 300 641
Piesaistītie aizņēmumi	46 902 288	54 112 099	78 961 133
Finanšu lizings - SIA "Rīgas pilsētbūvnieks"	-2 331 225	-2 331 225	-2 331 225
Ieguldījums pamatkapitālā - SIA "Rīgas veselības centrs"	-800 000	0	0
Fiskālā telpa	9 668 395	15 500 286	29 754 297
Naudas līdzekļu atlikums perioda beigās	15 000 000	15 000 000	15 000 000

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžeta ieņēmumu prognoze

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN) ir Rīgas pilsētas pašvaldības galvenais ieņēmumu avots, tā īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā pēdējo gadu laikā ir palielinājies no 57,4% 2011.gadā līdz 62,0% 2016.gadā. 2017.gadā tiek plānots, ka IIN īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības kopējos budžeta ieņēmumos pieaugs līdz 63,0%.

Kopš 2015.gada 1.janvāra IIN par fiziskām personām, kuras deklarējušas dzīvesvietu Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, tiek ieskaitīts tikai Valsts kases IIN sadales kontā. Tāpat kā citām Latvijas pašvaldībām, arī Rīgas pilsētai IIN budžeta ieņēmumu apjoms 2017.gadam tiek noteikts saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem “Kārtība, kādā iedzīvotāju ienākuma nodokli, ar nodokli saistīto nokavējuma naudu un soda naudu ieskaita budžetā”. Šie noteikumi paredz, ka kalendāra gadā pašvaldības budžetā ieskaitāmo nodokļa ieņēmumu daļu nosaka, pamatojoties uz katras pašvaldības īpatsvara koeficientu kopējos valstī iekasētajos nodokļa ieņēmumos no nodokļa maksātāju taksācijas gada ienākumiem pirms diviem gadiem.

Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta ieņēmumi no IIN 2017.gadā tiek plānoti 545,1 miliona *euro* apmērā. Salīdzinājumā ar 2016.gada Rīgas pilsētas pašvaldības budžetu tiek plānots šī nodokļa ieņēmumu pieaugums par 38,1 miljonu *euro* (par 7,5%). Šī pieauguma pamatā ir Finanšu ministrijas prognozētais darba samaksas pieaugums 2017.gadā (par 5,5%). 2017.gadā ir paredzēts arī minimālās algas pieaugums no 370 *euro* mēnesī uz 380 *euro* mēnesī, kas palielinās šī nodokļa ieņēmumus.

Rīgas pašvaldības IIN ieņēmumus ietekmē arī tai piekrītošās daļas no Valsts kases sadales konta palielinājums no 41,40% 2016.gadā līdz 41,54% 2017.gadā, ko noteica pilsētas nodokļu maksātāju bāzes paplašināšanās 2015.gadā (pēc kura tiek aprēķināts nodokļa sadalījums par pašvaldībām 2017.gadā). Šī faktora ietekmē Rīgas pilsētas pašvaldības IIN ieņēmumi 2017.gadā palielināsies par 1,9 miljoniem *euro* (5% no kopējā šī nodokļa ieņēmumu pieauguma 2017.gadā).

Saskaņā ar Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības 2016.gada 5.oktobrī noslēgto domstarpību un vienošanās protokolu 2017.gadā pašvaldībām, t.sk. Rīgas pašvaldībai, tiek garantēti IIN ieņēmumi 100% apmērā no plānotā ar procentuālo sadalījumu pa ceturkšņiem šādā apmērā: 1.ceturksnī – 22%, 2.ceturksnī – 24%, 3.ceturksnī – 26%, 4.ceturksnī – 28%, kas Rīgas pilsētas pašvaldībai 2017.gadā nodrošina stabilitāti ieņēmumu jomā.

NĪN īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā ir būtiski palielinājies no 6% līdz 12,4% vairākkārtēju nekustamā īpašuma nodokļa likumdošanas un likmju izmaiņu rezultātā no 2008.gada līdz 2017.gadam. Šobrīd pašvaldībām ir piešķirtas plašākas tiesības nekustamā īpašuma nodokļa likmes piemērošanā.

Rīgas pilsētas pašvaldība ar saistošajiem noteikumiem ir paredzējusi 18 dažādas nodokļa atlaides no 25% līdz 90% ar fiskālo ietekmi uz ieņēmumiem kopumā par 7,5 miljoniem *euro*.

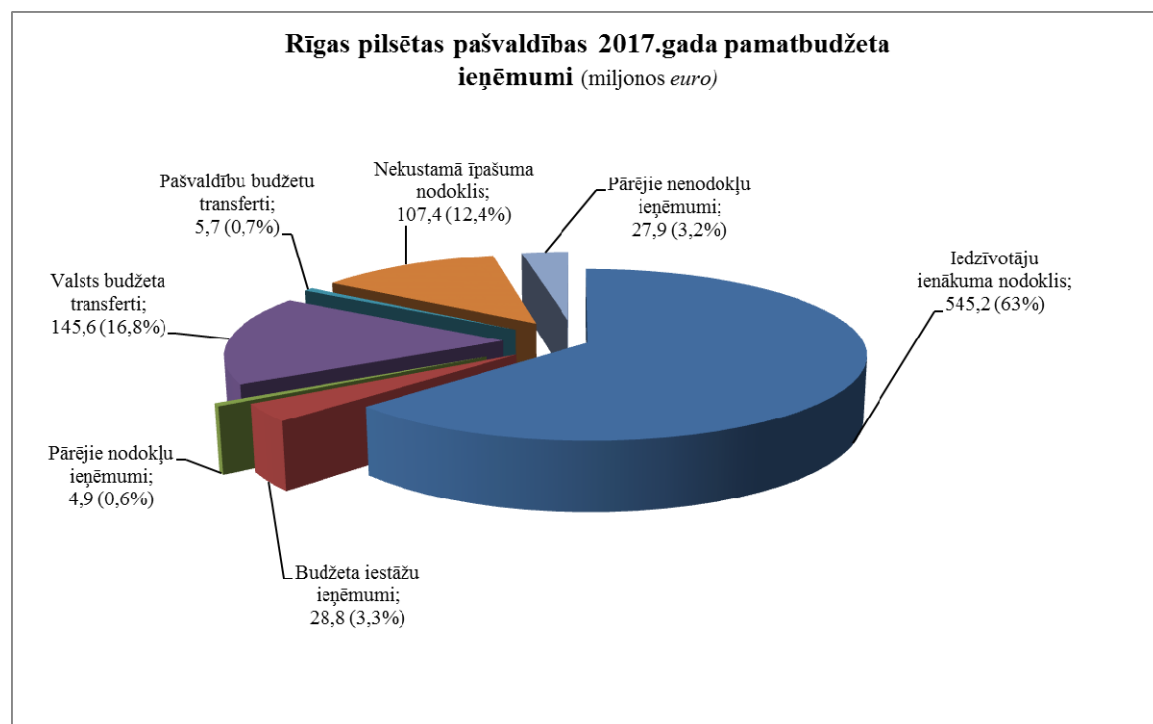
Sākoties 2016.gadam, Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde sagatavoja un Rīgas dome apstiprināja izmaiņas saistošajos noteikumos, kas paredz atcelt samazināto nodokļa likmi zemei un noteikt atlaides ģimenēm ar

bērniem. Kā jauna iniciatīva, lai sakārtotu īpašumu izmantošanu un īrnieku tiesības, ir vienota nodokļa likme dzīvokļiem, kuros personas nav deklarējušas savu dzīvesvietu un nav reģistrēti īres līgumi. Jāņem vērā, ka vairāku nodokļa izmaiņu prioritārais mērķis ir sakārtot un stimulēt normatīvo aktu ieviešanu un dokumentu reģistrāciju zemesgrāmatā, tādēļ Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta ieņēmumi 2017.gadā tiek saglabāti 2016.gada līmenī – 107,4 miljoni *euro*.

Ir ieviesti jauni NĪN atvieglojumi ģimenēm ar bērniem (50–70% apmērā atkarībā no bērnu skaita ģimenes deklarētās dzīvesvietas adresē).

Ar 2017.gada 1.janvāri tiek palielināts nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu apmērs personām, kas pašas ir bērni invalīdi, vai personām, kuru dzīvesvieta deklarēta kopā ar bērnu invalīdu – no 50% uz 90%.

Rīgas pilsētas pašvaldība, jau plānojot budžeta ieņēmumus 2017.gadā, prognozēja augstāku iekasēšanas īpatsvaru pilsētā (kas Rīgā pēdējo 3 gadu laikā ir no 0,90 līdz 0,92), nekā ir normatīvajos aktos noteiktais koeficients (0,8), kas tiek izmantots iemaksu pašvaldības finanšu izlīdzināšanas fonda aprēķiniem.

Azartspēļu nodokļa ieņēmumi Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā 2017.gadā tiek plānoti 2016.gada līmenī – 4 miljoni *euro*.

Dabas resursu nodokļa ieņēmumi 2017.gadā saglabāsies 2016.gada līmenī un būs 0,9 miljoni *euro*, jo, kaut arī dabas resursu nodokļa likmes atsevišķiem ar nodokli apliekamajiem objektiem ir palielinātas, izmaiņu ietekme uz Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta ieņēmumiem jāvērtē piesardzīgi.

Nenodokļu ieņēmumu prognoze 2017.gadam ir 27,9 miljoni *euro*, par 10,8 miljoniem *euro* vairāk nekā tika plānots 2016.gada budžetā. Šī ieņēmumu posteņa palielinājumu ietekmē galvenokārt privatizācijas un atsavināšanas ieņēmumi, kas 2017.gadā tiek plānoti 18,2 miljonu *euro* apmērā saskaņā ar Rīgas domes Īpašuma departamenta prognozi.

Budžeta iestāžu ieņēmumu prognoze 2017.gadam ir 28,8 miljoni *euro*, par 4,4 miljoniem *euro* mazāk, nekā tika plānots 2016.gada budžetā.

Pašvaldību budžetu transferti 5,7 miljoni *euro* ir Rīgas pašvaldības ieņēmumi no pašvaldību savstarpējiem norēķiniem par izglītības un sociālajiem pakalpojumiem.

Valsts budžeta transferti 2017.gadā tiek plānoti 145,6 miljonu *euro* apmērā, kas ir par 3,1 miljonu *euro* vairāk nekā 2016.gada budžetā.

Valsts budžeta transfertu apmērs 2017.gadā ir plānots, ņemot vērā valsts budžetā paredzēto finansējumu, spēkā esošos normatīvos aktus (Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr.942 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā”, Ministru kabineta 2015.gada 17.novembra noteikumi Nr.649 „Kārtība, kādā pašvaldībām aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju māksliniecisko kolektīvu vadītāju darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām”, Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumi Nr.757 „Noteikumi par valsts budžeta dotāciju pašvaldībām 2016.gadā par personām, kuras ievietotas sociālās aprūpes iestādēs līdz 1998.gada 1.janvārim”, Ministru kabineta 2008.gada 11.marta noteikumi Nr.173 “Valsts pamatbudžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu izlietošanas kārtība”), noslēgtos līgumus par Eiropas Savienības fondu apguvi.

Nemainīgi, salīdzinot ar 2016.gadu, budžetā ieplānoti Izglītības un zinātnes ministrijas maksājumi mācību literatūras iegādei 1 418 870 *euro*. Rīgas pilsētas pašvaldības izglītības iestāžu 1.–4.klases skolēnu ēdināšanas nodrošināšanai 6 656 484 *euro* (1,42 *euro* vienam skolēnam dienā). Tautas mākslas un pašdarbības kolektīvu vadītāju darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām 117 957 *euro* un finansējums no Valsts kultūrkapitāla fonda līdzekļiem 30 000 *euro*.

Valsts budžeta transferti mūzikas skolu un sporta skolu pedagogu darba samaksai (2 313 025 *euro*), pamata un vispārējās vidējās izglītības pedagogu atalgojumam (68 126 808 *euro*), līdzekļi piecgadīgo un sešgadīgo bērnu apmācībai (6 540 276 *euro*) ir plānoti, balstoties uz aprēķiniem par izglītojamo skaitu un finansējumu uz 2016.gada 1.septembri, tomēr šo dotāciju apjoms ir jāvērtē, ņemot vērā, ka Izglītības un zinātnes ministrija gada sākumā neapstiprina finansējumu pašvaldībām visam gadam, bet tikai 8 mēnešiem (līdz 1.septembrim). Interesu izglītības programmu, sporta skolu un profesionālās sporta ievirzes programmu pedagogu atalgojumam plānoti 6 590 204 *euro*. Lai sniegtu patiesu priekšstatu par pašvaldības ieņēmumiem un izdevumiem, balstoties uz iepriekšējā gada faktiskajiem izdevumiem, valsts budžeta transfertu apjoms Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā ir aprēķināts 12 mēnešiem, kas tiks precizēts atbilstoši faktiski saņemtajam finansējumam gada laikā.

Finansējums speciālo izglītības iestāžu darbības nodrošināšanai saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas plāniem 2017.gadā ir samazināts par 1 511 635 *euro* un veido 17 280 341 *euro*.

Labklājības ministrijas finansējums par asistenta pakalpojuma sniegšanu pašvaldībā personām ar invaliditāti ir plānots 4 869 592 *euro*.

Dotācija par bērniem bērnunamos un iemītniekiem veco ļaužu pansionātos, kas ievietoti līdz 1998.gadam, tiek mainīta atbilstoši faktiskajam personu skaitam un paredzēta 85 400 *euro* apmērā. Nacionālā veselības dienesta finansējums

primārās veselības pakalpojumu maksai ir 23 510 *euro*. Labklājības ministrijas finansējums par psihologa pakalpojuma apmaksu personai līdz 18 gadiem, kurai invaliditāte noteikta pirmreizēji pēc 2011.gada 1.janvāra un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim 1 935 *euro*, Labklājības ministrijas finansējums par sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu no vardarbības cietušām pilngadīgām personām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām 47 160 *euro*, Labklājības ministrijas finansējums izdevumu kompensēšanai par apmācībām un supervīzijām sociālā darba speciālistiem 10 500 *euro*.

Valsts budžeta dotācija Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai plānota 12 400 000 *euro* apmērā, kas atbilst 2017.gadā plānoto līgumu par projektiem summām.

Mērķdotācija pašvaldības autoceļiem un ielām Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada pamatbudžeta ieņēmumos un izdevumos iekļauta 10 441 706 *euro* apmērā. Līdzekļi pasažieru regulārajiem pārvadājumiem – 8 185 514 *euro*. Programmas finansējuma apjoms var tikt precizēts.

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas finansējums Rīgas Brāļu kapiem – 36 000 *euro*, vienotais platību maksājums no Lauku atbalsta dienesta 2 350 *euro* un apdraudēto sugu ekspozīciju kompleksa “Āfrikas savanna” realizācijai 400 000 *euro*.

Valsts reģionālās attīstības aģentūras dotācija nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas sistēmas uzturēšanai – 36 300 *euro*. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas dotācija trūcīgo un maznodrošināto statusa datu nodošanas valsts akciju sabiedrībai “Latvenergo” risinājuma uzturēšanai 11 906 *euro*.

Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi 2017.gadā plānoti 865,5 miljonu *euro* apmērā, par 47,3 miljoniem *euro* (par 5,8%) vairāk, nekā tika plānots 2016.gada pašvaldības budžetā ar grozījumiem un par 56,2 miljoniem *euro* (par 6,9%) vairāk, nekā tika paredzēts 2016.gada sākotnējā budžetā.

Rīgas pilsētas pašvaldības speciālā budžeta ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem paredzēti 0,2 miljoni *euro*.

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžeta prioritātes

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžeta prioritātes salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem nemainās. Finansējuma mērķi tiek diferencēti, piemēram, Rīgas pilsētas pašvaldībā jau vairākus gadus samazinās trūcīgo personu skaits, kas ļauj samazināt izdevumus pabalstiem iedzīvotājiem, tomēr pašvaldība katru gadu lemj nesamazināt nozares finansējumu, bet līdzekļus, kas bija paredzēti pabalstiem, novirzīt, lai paplašinātu sociālo pakalpojumu klāstu, palielinot finansējumu aprūpei mājās, sociālās aprūpes centriem, dienas centriem un jaunām iniciatīvām.

Izglītības nozare un sabiedriskā drošība un kārtība ir nemainīgas Rīgas pilsētas pašvaldības prioritātes.

Izglītības nozari 2016.gadā satricināja Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātā un ieviestā pedagogu darba samaksas modeļa ietekme uz pedagogu atalgojumu un darba slodzi. Būtiskai daļai Rīgas vispārizglītojošo skolu pedagogiem samazinājās atalgojums, bet jaunā pedagogu darba samaksas modeļa

ietekme uz pašvaldības budžeta izdevumiem 2017.gadā ir 9,8 miljoni *euro*, no tiem 4 miljoni *euro* pagarinātās dienas grupu darbības nodrošināšanai. Bez pašvaldības papildu finansējuma skolām pedagogu skaits, kuru darba samaksa samazinātos, būtu vēl lielāks.

Pēc pašvaldības iniciatīvas skolās tiek nodrošinātas 724 atbalsta personāla (bibliotekārs, logopēds, sociālais pedagogs, speciālais pedagogs, psihologs u.c.) likmes, kuras saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas modeli nav plānotas no valsts budžeta, kā arī 351 interešu izglītības likmi.

Pašvaldības budžetā ir iekļauta iniciatīva palielināt pirmsskolas bērnu izglītības iestāžu pedagogu atalgojumu likmi no 680 *euro* līdz 730 *euro*.

Pašvaldības budžetā ir iekļauta arī iniciatīva, sākot ar 2017.gadu, apdrošināt vispārējās izglītība programmu pedagogus ar darba stāžu ne mazāk kā 36 mēneši un nodarbināti vismaz 0,5 slodzes.

Absolūtajos skaitļos būtiski pieaugs izdevumi atalgojumam: palielināti izdevumi minimālās algas nodrošināšanai, ieplānots atalgojuma palielinājums zemāk atalgotajai nodarbināto grupai izglītības iestādēs – audzinātāju palīgiem (auklītēm), pavāriem, šefpavāriem, lietvedēm, saimniecības vadītājiem u.c.

Plānots iegādāties jaunu datortehniku izglītības iestādēm 1 miliona *euro* vērtībā.

Ar 2016.gada 1.septembri tika uzsākta pašvaldības iniciatīva nodrošināt brīvpusdienas visiem skolēniem līdz 9.klasei un no 2017.gada 1.janvāra plānots paplašināt iniciatīvu ar Kultūras ministrijas pakļautības skolām, trūcīgo bērnu un daudz bērnu ģimeņu bērnu ēdināšanu pirmsskolās.

Turpinās un paplašinās sadarbība ar privātajām pirmsskolas izglītības iestādēm.

Infrastruktūras attīstība ir prioritāte kopš 2013.gada, un pilsētas sakārtošanai 2017.gada budžetā plānots:

- turpināt iekškvartālu remontdarbu programmu;
- turpināt braucamo ceļu seguma sakārtošanu;
- turpināt investīcijas izglītības iestādēs;
- turpināt Rīgas 1.slimnīcas teritorijas labiekārtošanu;
- uzsākt trīs sociālo dzīvojamo māju ar neapdzīvojamām telpām Rīgas Sociālā dienesta teritoriālajām centram, dienas centram un veselības centram Mežrozīšu ielā 41 un Stūrmaņu ielā 31 k-2 projektēšanu un būvniecību;
- Rīgas Nacionālā zooloģiskā dārza kompleksa “Āfrikas savanna” izbūvi;
- aktīva pašvaldības līdzdalība Eiropas Savienības līdzfinansēto fondu projektu realizācijā.

Sociālā palīdzība ir nemainīga Rīgas pilsētas pašvaldības prioritāte jau vairākus gadus un arī sabiedriskā transporta uzņēmuma Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas satiksme” noteiktā atlaižu politika ir būtiska sociāli atbildīgas politikas sastāvdaļa.

Rīga kā Latvijas galvaspilsēta ir uzsākusi pasākumu programmu, lai sagatavotos un atzīmētu Latvijas valsts simtgadi.

Par Rīgas pilsētas pašvaldības izdevumu sadalījumu nozarēm

Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi tiek novirzīti pašvaldības funkciju izpildes nodrošināšanai – izdevumiem no budžeta finansētu institūciju, tajā skaitā pašvaldības izglītības, kultūras, sporta iestāžu, departamentu, sociālo dienestu uzturēšanai, pilsētas pasākumu finansēšanai, pilsētas infrastruktūras uzturēšanai, samaksai par pakalpojumiem pilsētas vajadzībām, t.sk. pašvaldības funkciju izpildei sociālajā un izglītības jomā, sabiedriskajām organizācijām un privātajam sektoram, pabalstiem maznodrošinātajiem iedzīvotājiem, investīciju finansēšanai, līdzfinansējumam Eiropas Savienības fondu projektu apguvei, kā arī dotācijām pašvaldības sabiedriskajam transportam un citiem izdevumiem, kas paredzēti attiecīgajās pamatbudžeta programmās Rīgas domes saistošo noteikumu „Par Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžetu” 3.pielikumā.

Iemaksas Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā ievērojami samazina ieņēmumu apjomu, kas paliek Rīgas pilsētas pašvaldības rīcībā, un 2017.gadā no pamatbudžeta plānoto ieņēmumu kopējā apjoma 865,5 miljoniem *euro*, samazinot to par maksājumiem Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā (izdevumi atbilstoši klasifikācijai sadaļā Vispārējie valdības dienesti) – 91,8 miljoniem *euro*, pašvaldības funkciju realizācijas finansēšanai paliek tikai 773,7 miljoni *euro*.

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžets veidots pēc programmu principa, paredzot finansējumu attiecīgu budžeta programmu realizācijai. Budžeta programma ir savstarpēji saistītu, uz kopīgu mērķi orientētu pasākumu vai pakalpojumu kopums, kurš tiek plānots, izpildīts, uzskaitīts un kontrolēts no budžeta finansētās institūcijās saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību un par kuru izpildi atbild budžeta izpildītāji.

Rīgas domes saistošo noteikumu „Par Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžetu” 2.pielikumā ir izdevumu sadalījums atbilstoši nozarēm. Nozaru sadalījums veidots saskaņā ar normatīvajiem aktiem par budžeta izdevumu klasifikāciju.

Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmu 01.27.00. „Investīciju programmas realizācija”, 01.39.00. „Līdzfinansējums Eiropas Savienības fondiem un citiem projektiem”, 01.04.00. „Rīgas pilsētas infrastruktūras fonds”, kā arī 03.01.00. “Rīgas domes Īpašuma departamenta darbības un nekustamā īpašuma izmantošanas procesu nodrošinājums” izdevumi ir sadalīti un attiecināti uz vairākām nozarēm.

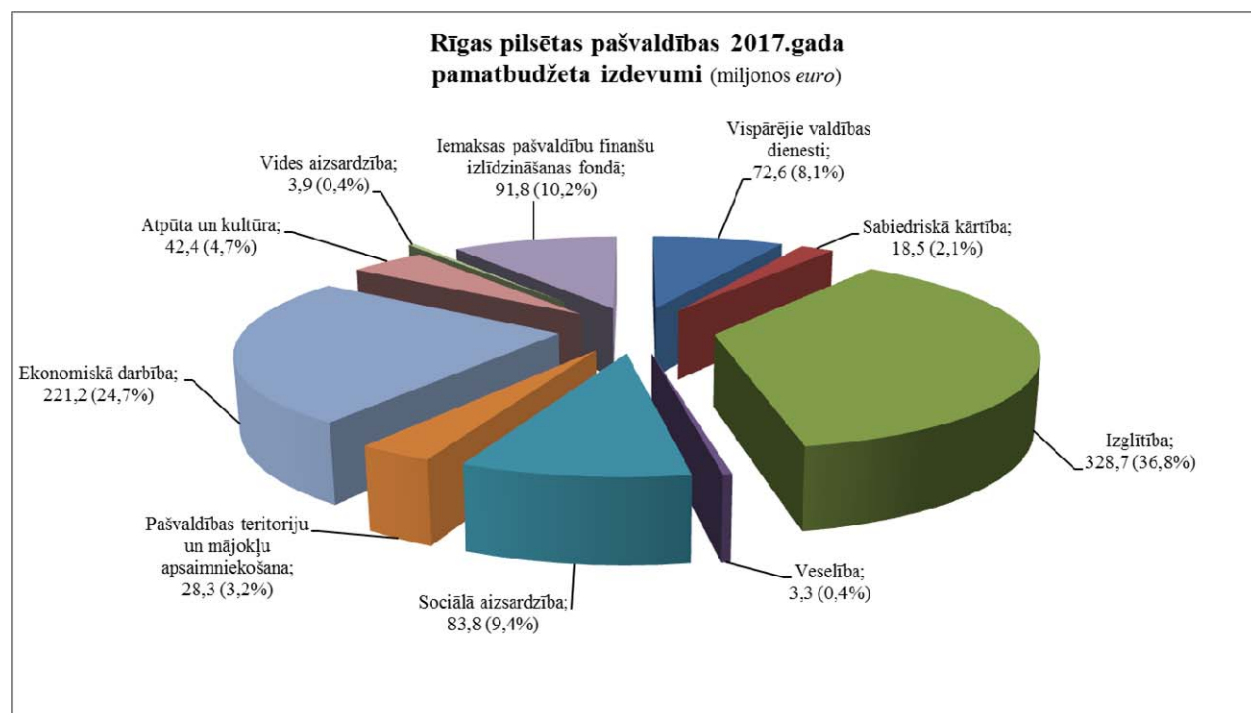
Sociālā aizsardzība ir nemainīga pēdējo gadu prioritāte, un Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada pamatbudžeta programmās paredzēti izdevumi 83,8 miljoni *euro* (9,4%) no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Novērojot pašvaldības izdevumu dinamiku, jāsecina, ka sociālās aizsardzības izdevumu īpatsvars kopš 2008.gada, kad sākās valsts ekonomiskās attīstības krīze un šim mērķim tika novirzīti tikai 7,8% no kopējiem izdevumiem, būtiski pieauga līdz 2013.gadam un sasniedza maksimālo īpatsvaru, kad sociālajai aizsardzībai tika novirzīti 12,7% izdevumu. Saskaņā ar Rīgas domes Labklājības departamenta sniegto informāciju objektīvu iemeslu dēļ samazinās trūcīgo personu skaits, un izdevumi sociālajai palīdzībai vairs nepieaug, bet nozares finansējums netiek samazināts, attīstot un paplašinot citus sociālos pakalpojumus.

Sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas iedzīvotājiem 2017.gada budžetā paredzēts finansējums 14,3 miljoni *euro* programmā 18.02.00. „Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem”.

Joprojām tiek plānots nodrošināt ēdiena piegādi un izdalīšanu sociāli mazaizsargātām personām 1,65 miljonu *euro* apmērā. Kopējais finansējums, kas paredzēts aprūpes mājās pakalpojumam 2017.gadā ir jau 9,7 miljoni *euro*, lai nodrošinātu pieaugošo pakalpojuma saņēmēju skaitu un uzlabotu sniedzamā pakalpojuma kvalitāti.

Kopējais Rīgas domes Labklājības departamenta programmu finansējums, kas nav saistīts ar pabalstu izmaksu, 2017.gadā ir 47,1 miljons *euro*.

Investīciju programmā sociālajai aizsardzībai paredzēti 2,8 miljoni *euro*, no tiem 2 miljoni *euro*, lai uzsāktu trīs sociālo dzīvojamo māju ar neapdzīvojamām telpām Rīgas Sociālā dienesta teritoriālajam centram, dienas centram un veselības centram Mežrozīšu ielā 41 un Stūrmaņu ielā 31 k-2 projektēšanu un būvniecību. Plānots renovēt Rīgas sociālās aprūpes centru “Gaiļezers” un labiekārtot Rīgas bāriņtiesas telpas. Ar Eiropas Savienības fondu projektu līdzfinansējuma atbalstu ir uzsākti vairāki ar nodarbinātību un sociālo prasmju uzlabošanu saistīti projekti.

Vislielākais izdevumu apjoms 2017.gada pamatbudžetā kā katru gadu ir plānots izglītības nozarei – izglītības iestāžu uzturēšanas un ar izglītību saistīto pasākumu finansēšanas programmām. Izdevumi izglītībai ir Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta padotībā esošo izglītības iestāžu izdevumi, izdevumi izglītības pasākumiem, kā arī bērnu mūzikas un mākslas skolu izdevumi, Rīgas domes Īpašuma departamenta izdevumi izglītības iestāžu remontdarbiem, uzturēšanai, investīciju programma.

Izglītības nozarei paredzētais izdevumu apjoms ir 328,7 miljoni *euro*, kas ir 36,8% no pamatbudžeta programmām paredzētā kopējā izdevumu apjoma.

Salīdzinot ar sākotnēji apstiprinātajiem izdevumiem gadu iepriekš, palielinājums ir 44,6 miljoni *euro* jeb 15,7%, kas saistīts ar būtisku pašvaldības finansējuma apjoma palielināšanos atalgojumam, veselības apdrošināšanai, audzēkņu brīvpusdienām un investīcijām, ar Eiropas Savienības līdzfinansēto fondu projektu realizāciju.

Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošina visas pamatfunkcijas, kā arī papildu brīvprātīgās funkcijas – atalgojums no pašvaldības budžeta finansēto izglītības iestāžu pedagogiskajiem darbiniekiem pirmsskolas izglītības iestādēs ir noteikts lielāks par normatīvajos aktos noteikto minimālo likmi un pašvaldība nodrošina papildu atbalsta personāla likmes vispārējās izglītība skolās.

Budžetā ir paredzēti 0,9 miljoni *euro* pabalstiem 75 *euro* apmērā pedagogiem, uzsākot jauno mācību gadu. Veselības apdrošināšana vispārējās izglītības programmu pedagogiem (ar darba stāžu ne mazāk kā 36 mēneši un kuri nodarbināti vismaz 0,5 slodzes) 1,1 miliona *euro* apmērā.

Papildu finansējums paredzēts 2011.gadā uzsāktajai sadarbībai ar privāto sektoru, un 2017.gadā šim mērķim no pašvaldības budžeta paredzēts jau 13,4 miljoni *euro*, jo programmā iesaistīto bērnu skaits pastāvīgi palielinās, sasniedzot jau 5500, kā arī darbojas auklīšu atbalsta programma.

Plānots iegādāties jaunu datortehniku izglītības iestādēm 1 miliona *euro* vērtībā.

Ar 2016.gada 1.septembri pašvaldība nodrošina brīvpusdienas visiem skolēniem līdz 9.klasei pašvaldības izglītības iestādēs. No 2017.gada 1.janvāra plānots paplašināt iniciatīvu ar Kultūras ministrijas pakļautības skolām, trūcīgo bērnu un daudz bērnu ģimeņu bērnu ēdināšanu pirmsskolās.

Izglītības nozarei ir ieplānots vislielākais valsts budžeta transfertu apjoms – 115,3 miljoni *euro*, kur Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu realizācijai transfertu finansējums ir 6,4 miljoni *euro* un Izglītības un zinātnes ministrijas transfertu apjoms 108,9 miljons *euro*. Tas ir par 1,3 miljoniem *euro* vairāk nekā 2016.gadā, tomēr tas nesasniedz objektīvi nepieciešamo apjomu, ņemot vērā nevienlīdzīgi noteikto skolēnu un skolotāju attiecības koeficientu 16,5:1.

Investīciju programmā izglītības iestādēm paredzēts 26,1 miljons *euro*, ar Eiropas Savienības fondu projektu līdzfinansējuma atbalstu tiks uzsākti vairāki mācību vides infrastruktūras pilnveides projekti 16,5 miljonu *euro* vērtībā.

Vispārējiem valdības dienestiem izdevumi 2017.gadā plānoti 164,4 miljonu *euro* apmērā, no tiem iemaksām Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā 2017.gadā plānoti 91,8 miljoni *euro*.

Saeima 2015.gada 4.jūnijā pieņēma jaunu Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likumu, kas nosaka kārtību, kādā veicama pašvaldību finanšu izlīdzināšana. Iepriekšējais likums „Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu” pieņemts 1998.gadā, šajā laikā ir notikusi administratīvi teritoriālā reforma, un likums vairs nenodrošināja savu sākotnējo mērķi. 2016.gads tika noteikts kā pārejas periods, kas paredzēja, ka nevienai pašvaldībai vērtētie ieņēmumi nedrīkst samazināties.

Finanšu ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības sniegtie aprēķini paredz, ka Rīgas pilsētas iemaksu apjoms 2017.gadā būs 16,837% no IIN un kopā veidos 91,8 miljonus *euro*, kas ir par 4,9 miljoniem *euro* vairāk kā 2016.gadā. Tomēr iepriekšējo gadu iemaksu koeficientu analīze un 2017.gadā plānotais

iemaksu apjoms apliecina, ka Rīgas pašvaldību jaunais finanšu izlīdzināšanas modelis īstermiņā būtiski neietekmē un iemaksu apjoma īpatsvars samazinās.

Gads	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017.
% no IIN	16,922	18,567	17,608	16,770	17,402	15,825*	17,087	16,837

* Ar speciālu Saeimas lēmumu mainīts koeficients 47/53 uz 48/52 sadalījumā starp novadiem un pilsētām

Sabiedriskajai kārtībai, kas ietver programmu izdevumus Rīgas pašvaldības policijas darbības nodrošināšanai un sabiedriskās kārtības uzturēšanas fondu, paredzēts finansējums 18,5 miljoni *euro* jeb 2,1% no kopējiem izdevumiem.

Pašvaldības budžeta izdevumu īpatsvars ekonomiskās darbības nozarei 2017.gadā palielinās par 9,3 miljoniem *euro* salīdzinājumā ar 2016.gadu, un kopējie izdevumi plānoti 221,2 miljoni *euro*. Saskaņā ar budžeta klasifikāciju plānoti izdevumi satiksmes infrastruktūras, sabiedriskā transporta programmu realizācijai, ielu uzturēšanai, Rīgas pilsētas būvvaldei, Rīgas pašvaldības aģentūrai „Rīgas pilsētas arhitekta birojs”, tūrisma nozares programmām, zemes, uz kuras atrodas pašvaldības institūcijas, atpirkšanai un nekustamā īpašuma iegādei pašvaldības izpildinstitūciju vajadzībām, maksājumi Dienvidu tilta celtniecības izdevumu segšanai.

Nozarei finansējums tiek paredzēts arī no valsts budžeta transfertiem – mērķdotācija no autoceļu fonda pašvaldības autoceļiem un ielām plānota 10,4 miljonu *euro* apmērā.

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžetā finansējuma apjoms dotācijai pilsētas sabiedriskajam transportam paredzēts 88,6 miljoni *euro*. Valsts budžeta mērķdotācija pasažieru regulārajiem pārvadājumiem budžetā plānota 8,2 miljoni *euro* un kopā programmai 96,8 miljoni *euro*.

Rīgas pilsētas pašvaldība ar Rīgas domes 2010.gada 24.augusta saistošajiem noteikumiem Nr.89 „Par braukšanas maksas atvieglojumiem Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta maršrutu tīklā” un to grozījumiem ir noteikusi braukšanas maksas atlaides pensionāriem, 1.–12.klases skolēniem, arodskolu skolēniem, politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem, Černobiļas AES avārijas seku likvidācijas dalībniekiem, 1.–3.grupas invalīdiem, daudz bērnu ģimeņu vecākiem, bāreņiem, sociālās aprūpes un rehabilitācijas centros ilgstoši dzīvojošajām personām 100% apmērā.

Ar Rīgas domes 2016.gada 27.septembra lēmumu studējošajiem, pašvaldības izglītības iestāžu pedagogiem un strādājošajiem vecuma pensionāriem arī Kultūras ministrijas dibināto skolu pedagogiem, pašvaldības izglītības iestāžu tehniskajiem darbiniekiem un sociālā darba speciālistiem Rīgas domes Labklājības departamenta pakļautības iestādēs ar 2016.gada 1.decembri papildus ir noteikta konkrēta biļetes cena ar atvieglojumu.

Kā arī ir noteiktas pasažieru grupas, kuras ir tiesīgas iegādāties noteiktam braucienam skaitam paredzētās biļetes ar braukšanas maksas atvieglojumu vienam braucienam.

Bez maksas sabiedriskā transporta maršrutu tīklā ir tiesīgi braukt pirmsskolas vecuma bērni, valsts un pašvaldības policijas darbinieki, ja viņi veic dienesta pienākumus, un visi pasažieri 23. un 24.jūnijā, 18.novembrī, 31.decembrī, 1.janvārī un tradicionālo Rīgas pilsētas svētku laikā (augusta sestdienā, svētdienā), kā arī pasažieri, kas sabiedriskā transporta pakalpojumus izmanto īpašos apstākļos

(piemēram, masu pasākumi, svētku un svinamās dienas, laikapstākļi, avārijas u.c.) saskaņā ar Rīgas pilsētas pašvaldības portālā www.riga.lv publicēto informāciju.

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada pamatbudžetā palielinās satiksmes infrastruktūras objektu finansējums no līdzfinansējuma Eiropas Savienības fondu projektiem par 11,4 miljoniem *euro*, jo 2016.gadā vēl netika finansēti projekti no jaunā Eiropas Savienības fondu plānošanas perioda, jo valsts vēl nebija apstiprinājusi visu nepieciešamo tiesiski normatīvo bāzi, kura nepieciešama 2014.–2020.gada plānošanas perioda projektu ieviešanai.

Plānots nodrošināt pilsētas ielu seguma atjaunošanu 11,6 miljonu *euro* apmērā no pilsētas investīciju programmas.

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžeta izdevumu daļā programmas 01.05.00. „Dienvidu tilta celtniecības izdevumu segšanai” izdevumu apjoms ir 53,9 miljoni *euro*, un salīdzinājumā ar 2016.gada izdevumiem tas nav mainījies.

Vides aizsardzības nozarei 2017.gada pamatbudžetā plānots finansējums 3,9 miljoni *euro* pilsētas uzturēšanas programmu realizācijai, t.sk. plānota arī būvgružu izvešana no Ķīsezera 0,6 miljonu *euro* apmērā.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanas izdevumiem 2017.gadā plānoti 28,3 miljoni *euro* jeb 3,2% no kopējiem izdevumiem. Finansējums paredzēts pašvaldības teritoriju un pilsētai piederošo dabas pamatņu sakopšanai, kapsētu teritoriju uzturēšanai, Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta, Rīgas pilsētas pašvaldības izpilddirekciju un Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas gaissma” izdevumiem un iekškvartālu sakārtošanai.

Pašvaldības izdevumi veselības nozarei 2017.gadā paredzēti 3,3 miljonu *euro* apmērā. Veselības nozares izdevumus 2017.gadā bez investīciju programmas, kurā paredzēts turpināt Rīgas 1.slimnīcas teritorijas labiekārtošanu, veido Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta programma „Departamenta padotībā esošo iestāžu darbinieku obligātās veselības pārbaudes un citi darba devēja izdevumi”, centralizētā programma „Rīgas pilsētas pašvaldības darbinieku veselības apdrošināšana”.

Atpūtas un kultūras nozares programmām Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžetā plānots finansējums 42,1 miljons *euro* jeb 4,7% no kopējiem izdevumiem, kas ir par 15,1 miljonu *euro* vairāk nekā 2016.gadā, jo ir uzsākta Mežaparka Lielās estrādes būvniecība un VEF Kultūras pils atjaunošana, kā arī plānota plaša programma Latvijas simtgades pasākumiem.

Uz šo nozari attiecināmas Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta pārziņā esošās kultūras iestāžu un pasākumu programmas, kā arī departamenta pārziņā esošās sporta programmas un pasākumi, Rīgas domes Finanšu departamenta programmas – „Dotācija Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas Nacionālais zooloģiskais dārzs””, „Dotācija SIA „Rīgas meži””, kā arī programma „Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas pieminekļu aģentūra””.

Par atlīdzību Rīgas pilsētas pašvaldības struktūrvienībās

Saeimā apstiprinātais likums “Par valsts budžetu 2017.gadam” un to pavadošā likumu pakete paredz, ka minimālā alga 2017.gadā būs 380 *euro*

mēnesī. Finanšu departaments ir sagatavojis priekšlikumu, kas paredz papildu finansējumu 0,6 miljonus *euro* budžeta programmām.

Nemot vērā izmaiņas, kas skar pašvaldības finansēto pedagogu atalgojuma izmaiņas (pirmsskolas izglītības pedagogi, speciālo pirmsskolu izglītības iestāžu pedagogi, interešu izglītības pedagogi, pagarinātās grupas pedagogi skolās, atsevišķu mūzikas un mākslas skolu pedagogi), Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātā un ieviestā pedagogu darba samaksas modeļa ietekme uz pašvaldības budžeta izdevumiem 2017.gadā ir 9,8 miljoni *euro*.

Pašvaldības iniciatīva palielināt pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu atalgojumu likmi no 680 *euro* līdz 730 *euro* prasa papildus finansējumu 1,6 miljonus *euro*.

Rīgas domes Finanšu departaments 2016.gada laikā ir veicis apjomīgu pētījumu "Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta un darba samaksas palielinājuma novērtējums", kura secinājumi norāda uz tendenci, ka pašvaldībā nodarbināto atalgojums sāk būtiski atpalikt no valsts (vidēji par 21%) un privātā (vidēji 27%) sektora piedāvātā atalgojuma. Lai situāciju nepasliktinātu, Rīgas domes Finanšu departaments atbalsta priekšlikumus papildu finansējuma piešķiršanai pašvaldības iestādēm 2,5% līdz 7,7 % apmērā, individuāli izvērtējot pašreizējo situāciju.

Lielāko finansējumu saņems Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments 3,9 miljonus *euro*, kas ļaus paaugstināt atalgojumu skolotāju palīgiem pirmsskolas izglītības iestādēs (auklītēm) no 400 *euro* mēnesī līdz 454 *euro* mēnesī. Šefpavāriem mēnešalgas palielinājums paredzēts no 30 *euro* līdz 120 *euro* mēnesī, diferencējot atalgojumu atkarībā no grupiņu skaita pirmsskolas izglītības iestādē. Atalgojuma diferenciācija atkarībā no audzēkņu skaita paredzēta arī attiecībā uz pavāriem, lietvedēm, medicīnas māsām, saimniecības vadītājiem un arī šīm amatu grupām atalgojums pieaugs par vidēji 10%. Par vidēji 55 *euro* līdz 60 *euro* jeb vidēji 10% atalgojums tiks palielināts arī skolās strādājošajām lietvedēm.

Rīgas pilsētas pašvaldības budžets paredz noteiktu amata vienību skaita pieaugumu 2017.gadā:

- 36 aprūpētāju amata vietas Rīgas sociālās aprūpes centros, lai nodrošinātu aprūpi atbilstoši klientu veselības stāvoklim, kas ar katru gadu pasliktinās;
- 4 amata vietas Rīgas patversmē;
- 2 amata vietas Rīgas domes Labklājības departamenta Sociālajā pārvaldē;
- 3 jaunas amata vietas iekšējās kontroles uzlabošanai Rīgas domes Satiksmes departamentā;
- 1 jaunu amata vietu audzēkņu bezmaksas ēdināšanas administrēšanai Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentā, 1 jaunu amata vietu uz laiku kultūras programmu realizācijai saistībā ar Latvijas simtgades pasākumiem Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentā, 1 jaunu amata vietu Iepirkuma nodaļā un 1 amata vietu Budžeta izpildes nodaļā;
- 3 jaunas dežurantu amata vietas Rīgas domes Mājokļu un vides departamentā un pārvaldnieka amatu Mārtiņa kapos un Torņakalna kapos;
- 1 amata vietu Rīgas domes Informāciju tehnoloģiju centra zvanu centrā lietotāju atbalstam.

Saglabājot vienlīdzības principu, vienas naudas balvas apjoms 2017.gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā tiks ierobežots minimālās mēnešalgas apmērā.

Par Rīgas pilsētas pašvaldības investīciju programmu

Rīgas pilsētas pašvaldības investīciju programmas 2017.gada izdevumi plānoti 51,7 miljonu *euro* apmērā, no tiem 48,8 miljoni *euro* budžeta programmā 01.27.00. „Investīciju programmas realizācija”, kur 28,1 miljonu *euro* veido aizņēmuma līdzekļi, valsts budžeta finansējums 0,4 miljoni *euro* un 20,3 miljoni *euro* pašvaldības līdzekļi, kā arī 2,9 miljoni *euro* budžeta programmā 01.13.00. „Mērķdotācija pašvaldības autoceļiem un ielām”, lai līdzfinansētu satiksmes infrastruktūras projektus likumā “Par valsts budžetu 2017.gadam” noteiktajā 25% apmērā no projekta kopējās vērtības.

Sākot ar 2017.gadu, no investīciju programmas ir nodalīta iekškvartālu un piebraucamo ceļu infrastruktūras atjaunošanas programma (01.14.00.) 4 miljonu *euro* apmērā.

Pilsētas ielu seguma atjaunošanai 2017.gadā no investīciju programmas plānots izlietot 11,6 miljonus *euro*, kas ir par 2,8 miljoniem *euro* vairāk nekā 2016.gadā.

Lai varētu laicīgi un kvalitatīvi sagatavot Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu pieteikumus, ir paredzēti līdzekļi investīciju projektu dokumentācijas (tehnisko projektu) izstrādei un ekspertīzei 1,3 miljoni *euro*.

Turpināsies plaša apjoma remontdarbi Rīgas izglītības iestādēs 26,1 miliona *euro* apmērā. Plānota sporta kompleksa pie Rīgas Centra humanitārās vidusskolas ēkas Krišjāņa Barona ielā 116 izbūve, izglītības iestāžu energoefektivitātes pasākumi, teritoriju labiekārtošana.

2017.gadā tiks uzsākti darbi Mežaparka Lielās estrādes rekonstrukcijai, un plānotais finansējums paredzēts 7,3 miljoni *euro*.

Piešķirts finansējums, lai turpinātu Rīgas 1.slimnīcas teritorijas labiekārtošanu un Rīgas sociālās aprūpes centra “Gaīlezers” atjaunošanai.

Plānots uzsākt arī Rīgas Nacionālā zooloģiskā dārza kompleksa “Āfrikas savanna” izbūvi un trīs sociālo dzīvojamo māju ar neapdzīvojamām telpām Rīgas Sociālā dienesta teritoriālajam centram, dienas centram un veselības centram Mežrozīšu ielā 41 un Stūrmaņu ielā 31 k-2 projektēšanu un būvniecību.

Par līdzfinansējumu Eiropas Savienības fondiem un citiem projektiem

Rīgas pilsētas pašvaldības investīciju programmas apjomi nav pietiekami, lai nodrošinātu visu nepieciešamo pašvaldības infrastruktūras objektu attīstību. Pēc gada pārtraukuma, kas bija saistīts ar ieilgušo Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu realizācijas noteikumu izstrādi valdības līmenī jaunajam plānošanas periodam, 2017.gada Rīgas pilsētas budžetā lielāka nozīme jaunu attīstības projektu finansēšanā ir budžeta programmai 01.39.00. “Līdzfinansējums Eiropas Savienības fondiem un citiem projektiem”.

Programmas izdevumi 2017.gadā plānoti 40,1 miljons *euro* (no tiem kapitālie izdevumi 34 miljoni *euro*), kas ir par 27,9 miljoniem *euro* vairāk nekā 2016.gadā, bet par 2,9 miljoniem *euro* mazāk nekā 2015.gadā, tomēr turpmākajiem periodiem plānots vēl lielāks izdevumu apjoms.

Lielākais finansējuma apjoms paredzēts izglītības nozarei 16,5 miljoni *euro*, kas ir 40% no programmas izdevumiem. Nozīmīgākie programmas projekti ir Rīgas Angļu ģimnāzijas mācību vides infrastruktūras pilnveide, Rīgas Franču liceja infrastruktūras pilnveide un energoefektivitātes pasākumi Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs.

Izglītības nozare ir līdere pēc iesniegto projektu skaita, tomēr lielākā daļa projektu ir nelieli un saistīti ar mūžizglītības programmas „Comenius” realizāciju.

Kultūras nozarē ir plānota VEF Kultūras pils rekonstrukcija.

2017.gadā ir plānots uzsākt vairāku nozīmīgu satiksmes infrastruktūras objektu izbūvi – Daugavas stadiona apkārtnes sakārtošanu un Daugavgrīvas ielas un Buļļupes tilta pivedceļu pārbūvi.

Sociālās nozares projektiem paredzēti 3 miljoni *euro*.

Pašvaldības budžeta finansēšanas daļa

Likumā par budžeta un finanšu vadību noteikts, ka pašvaldību budžeti katram saimnieciskajam gadam ietver visus pašvaldību (pašvaldību institūciju) iekasētos vai saņemtos ieņēmumus un aizņēmumus, kurus pašvaldības apropriē pašvaldību mērķiem. Likuma “Par pašvaldību budžetiem” 11.pantā noteikts, ka pašvaldību budžetos ir ieņēmumu daļa, izdevumu daļa un finansēšanas daļa. Pašvaldības savus budžetus izstrādā atbilstoši budžeta ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas klasifikācijai, kuru nosaka Ministru kabinets.

Ministru kabineta 2005.gada 22.novembra noteikumi Nr.875 „Noteikumi par budžeta finansēšanas klasifikāciju”, kā arī Valsts kases norādījumi (piemēram, 2014.gada 30.jūnija vēstule Nr.8-5.19/782 „Par 2013.gada pārskatu”) nosaka finansēšanas sadalījumu.

Rīgas pilsētas pašvaldības 2017.gada budžetā saskaņā ar visu iepriekšminēto normatīvo aktu un Valsts kases prasībām plānoti darījumi finansēšanas daļā:

- aizņēmumi, kas budžetā lietošanas ērtībai tiek iedalīti kā „Eiropas Savienības projektu līdzfinansēšana un priekšfinansēšana”, kā arī „pilsētas pašvaldības investīciju programmas finansēšanai”;
- aizņēmumu atmaksa, kas tiek iedalīta pirmstermiņa atmaksā, noslēdzoties Eiropas Savienības projektu realizācijai un saņemot priekšfinansēšanā ieguldītos aizņēmuma līdzekļus, kā arī pārējo aizņēmumu pamatsummu saistību atmaksā;
- finanšu līzings, kur iekļauti maksājumi Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas pilsētbūvnieks”;
- ieguldījumi pamatkapitālā 800 000 *euro* sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Rīgas veselības centrs” projekta realizācijai Sēlpils ielā 15.

Budžeta finansēšanas daļa, līdzīgi kā budžeta ieņēmumu vai izdevumu daļa, var tikt mainīta, izdarot kārtējos grozījumus Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā.

Par pašvaldības īstenoto finanšu resursu vadību

Kopējie Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi 2017.gadā ir paredzēti 865,5 miljoni *euro* un izdevumi 894,5 miljoni *euro*, budžeta deficītam 2017.gadā veidojot 29 miljonus *euro* jeb 3,3% no budžeta ieņēmumiem.

Rīgas pilsētas pašvaldības budžets tiek plānots, paredzot, ka Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta ieņēmumi pārsniedz pilsētas budžeta uzturēšanas izdevumus.

Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā izveidojas deficīts, jo Rīgas pilsētas pašvaldība atbilstoši iespējām cenšas nodrošināt pilsētas infrastruktūras attīstību, īstenojot Rīgas pilsētas pašvaldības investīciju un Eiropas Savienības līdzfinansētos projektus. Budžeta deficīts nepārsniedz attīstības programmām paredzētos līdzekļus, un tiek finansēts, piesaistot aizņēmumus.

Plānojot budžetu, ir paredzēts, ka Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļu uzkrājumi arī 2017.gada beigās būs ne mazāk kā 24,7 miljoni *euro*.

Likumā „Par valsts budžetu 2017.gadam” noteikts, ka pašvaldībām nav tiesību uzņemties ilgtermiņa saistības atbilstoši likuma „Par pašvaldību budžetiem” 22.pantam, izņemot saistības līdz pieciem gadiem pašvaldību autonomo funkciju nodrošināšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem, datortehnikas, sakaru un citas biroja tehnikas iegādei, pakalpojumiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai, atsevišķu investīciju projektu īstenošanai, Publiskās un privātās partnerības likumā noteiktajā kārtībā akceptēto publiskās un privātās partnerības projektu īstenošanai.

Ilgtermiņa saistības likuma „Par pašvaldību budžetiem” izpratnē ir saistības, kuras pašvaldības uzņemas, slēdzot līgumus par preču pirkšanu vai nomu vai pakalpojumu saņemšanu, vai būvdarbu veikšanu pasūtītāja vajadzībām un līgumus, kas paredz pašvaldības budžeta līdzdalību konkrētu projektu realizācijā, bet kopējo samaksu par attiecīgo darījumu pašvaldība neveic divpadsmit mēnešu laikā no līguma noslēgšanas brīža.

Saskaņā ar Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības 2016.gada 5.oktobrī noslēgto domstarpību un vienošanās protokolu pašvaldībām 2017.gadā tiks saglabāti līdzšinējie pašvaldību aizņemšanās mērķi:

- izglītības iestāžu, tajā skaitā pirmsskolas izglītības iestāžu, investīciju projektiem, sociālo programmu investīciju projektiem, pašvaldību katlumāju (ar jaudu līdz 3 MW) energoefektivitātes uzlabošanas investīciju projektiem, investīcijām ārkārtas (avārijas) seku neatliekamai novēršanai, pašvaldību autonomo funkciju veikšanai nepieciešamā transporta iegādei, investīciju veikšanai valsts nozīmes arhitektūras pieminekļos, pašvaldības autonomo funkciju veikšanai nepieciešamā nekustamā īpašuma, kas atrodas citas pašvaldības administratīvajā teritorijā, iegādei;

- valsts nozīmes sporta un valsts nozīmes aizsardzības infrastruktūras attīstības projektiem, kuri tiek realizēti ar valsts budžeta līdzfinansējumu;

- ceļu un to kompleksa investīciju projektiem, tajā skaitā šo projektu ietvaros paredzēto siltumtrašu, ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcijai un izbūvei. Pašvaldības budžeta faktiskais ieguldījums (līdzfinansējums) ceļu un to kompleksa investīciju projektā 2017.gadā nav mazāks par 25% no kopējām izmaksām un nepieciešamā aizņēmuma apmērs nav lielāks par 75% no kopējām izmaksām;

- kurināmā iegādei un pirmpirkuma tiesību izmantošanai;

- pašvaldību prioritāro investīciju projektu īstenošanai ar maksimālo pašvaldības aizņēmumu summu 250 000 *euro* apmērā republikas pilsētu pašvaldībām un reģionālās nozīmes attīstības centra pašvaldībām, 400 000 *euro* apmērā pārējām novada pašvaldībām.

2017.gadā pašvaldību aizņemšanās mērķi tiks papildināti ar šādiem jauniem mērķiem:

- investīciju projektu dokumentācijas (tehniskā projekta) izstrāde;
- Mežaparka Lielās estrādes rekonstrukcija;
- kultūras iestāžu investīciju projektiem ar pašvaldības budžeta faktisko līdzfinansējuma apmēru ne mazāk kā 40%.

Paredzēts, ka 2017.gadā tiks atcelti mērķu ierobežojumi pašvaldību galvojumu sniegšanai par savu kapitālsabiedrību aizņēmumiem investīciju projektu īstenošanai.

Pašvaldībām ir tiesības sniegt aizņēmuma pieprasījumu Finanšu ministrijā tikai pēc tam, kad atbilstoši publisko iepirkumu normatīvajam regulējumam ir noslēgusies iepirkuma procedūra un izvēlēts piegādātājs ar tiesībām veikt būvdarbus, nepieciešamības gadījumā paredzot slēgt līgumu ar piegādātāju pēc aizņēmuma pieprasījuma atbalstīšanas.

Rīgas pilsētas pašvaldība 2017.gadā plāno piesaistīt aizņēmuma līdzekļus 46,9 miljonu *euro* apmērā, no tiem 7,3 miljoni *euro* paredzēti Mežaparka Lielās estrādes projektēšanas un būvniecības darbiem, kā arī 18,8 miljoni *euro* Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto projektu līdzfinansēšanai un priekšfinansēšanai. Pašvaldības investīciju projektu finansēšanai no aizņēmumu līdzekļiem 2017.gadā var tikt novirzīti 20,8 miljoni *euro* saskaņā ar saistošo noteikumu par pašvaldības budžetu 7.pielikumu.

Rīgas pilsētas pašvaldība 2017.gadā plāno veikt aizņēmumu pamatsummu atmaksu 24,1 miliona *euro* apmērā. Ņemot vērā budžetā plānotos maksājumus Dienvidu tilta celtniecības izdevumu segšanai, Rīgas domes Finanšu departamenta prognozes liecina par pašvaldības parādsaistību kopējā apjoma samazināšanos arī 2017.–2019.gadā.

Rīgas pilsētas pašvaldības finanšu situācijas stabilitāti apliecina arī starptautisko kredītreitingu aģentūru novērtējumi.

Kredītreitingu aģentūra „Moody’s Investors Service”, novērtējot Rīgas pilsētas pašvaldības finanšu un ekonomisko situāciju, 2015.gada decembrī vēlreiz apstiprināja Rīgas pilsētas ilgtermiņa attīstības kredītreitingu Baa1 līmenī, nosakot stabilu reitinga nākotnes attīstības prognozi.

Kredītreitingu aģentūra „Standard & Poor’s” 2016.gada 28.oktobrī apstiprināja Rīgas pilsētas reitingu ilgtermiņa un īstermiņa saistībām BBB+/A-2 līmenī, nosakot stabilu reitinga nākotnes prognozi. Kredītreitingu aģentūra „Standard & Poor’s” pozitīvi vērtē Rīgas pilsētas finanšu stabilitāti un pašvaldības budžeta 3 gadu plānošanu.

Domes priekšsēdētājs

N.Ušakovs